

**ZWIĄZEK
PRODUCENTÓW
CUKRU W POLSCE**

Związek Producentów Cukru w Polsce
Plac Dąbrowskiego 1
00-057 Warszawa
Tel. (22) 308 14 88
www.cukier.org.pl
e-mail: biuro@cukier.org.pl

Stanowisko Związku Producentów Cukru w Polsce w sprawie obecnych ram prawnych Wspólnej Polityki Rolnej

Związek Producentów Cukru w Polsce przedstawia poniżej stanowisko do obecnych ram prawnych Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), w szczególności rozporządzenia (UE) 1308/2013 w sprawie jednolitej wspólnej organizacji rynku, obowiązującego obecnie – ostatnio zmienionego rozporządzeniem (UE) 2024/1143 – w celu przyczynienia się do dyskusji na temat przyszłej WPR po 2027 roku. Nie dotyczy on trwającej rewizji jednolitej wspólnej organizacji rynku na mocy wniosku ustawodawczego 2024/0319(COD).

Przemysł cukrowniczy w Unii Europejskiej jest filarem jej bezpieczeństwa żywnościowego, stale produkując więcej cukru niż wynosi konsumpcja. Nasz przemysł zapewnia 24 tys. bezpośrednich miejsc pracy, w tym na bardzo wrażliwych obszarach wiejskich.

Produkcja cukru buraczanego jest bardzo specyficzna. Charakteryzuje się wzajemnie zależną relacją między producentami cukru a plantatorami. Mówiąc prościej, cukrownie polegają na produkcji buraków cukrowych, a rolnicy polegają na cukrowniach, aby zapewnić rynek zbytu dla swoich plonów. Bez buraków cukrowych cukrownia zostanie zamknięta i mało prawdopodobne jest jej ponowne otwarcie, co doprowadziłoby do utraty bezpośrednich miejsc pracy oraz dochodów dla rolników. Oznacza to, że stabilność ekonomiczna producentów cukru i plantatorów jest niezbędna dla sukcesu całego sektora.

Inną specyficzną cechą produkcji cukru jest jej kapitałochłonność – cukrownie wymagają znacznych inwestycji ze względu na wielkość i złożoność infrastruktury, a sezonowa działalność ma istotne konsekwencje dla inwestycji. Produkcja cukru jest procesem energochłonnym, wymagającym w szczególności dużych ilości ciepła. Dekarbonizacja procesu produkcyjnego stanowi zatem dodatkowe wyzwanie finansowe i logistyczne. Sektor cukrowniczy przyczynia się do gospodarki o obiegu zamkniętym, wykorzystując wszystkie buraki cukrowe do wytwarzania różnych produktów: cukru, bioetanolu, paszy dla zwierząt, melasy, biometanu i innych. Te unikalne cechy oznaczają, że sektor potrzebuje ram politycznych, które uznają i wspierają jego szczególne potrzeby.

Nasz sektor doświadczył głębokich zmian w ciągu ostatnich dziesięcioleci. Reforma z 2006 roku doprowadziła do zamknięcia prawie połowy cukrowni w Unii Europejskiej, narażając sektor na zwiększoną konkurencję i zmienność rynku. Z kolei zniesienie kwot produkcyjnych w 2017 roku spowodowało zamknięcie

dodatkowych 16 cukrowni. Pomimo tego sektor wykazał się niezwykłą odpornością, zwiększając produktywność, inwestując w dekarbonizację i dywersyfikując się w kierunku nowych produktów.

Nasz sektor zмага się z coraz większą presją wynikającą z coraz bardziej rygorystycznych przepisów ochrony środowiska na poziomie gospodarstw rolnych i fabryk, ze wzrastającą liczbą szkodników i chorób na polach oraz z mnogością międzynarodowych umów handlowych.

Obecnie znajdujemy się w takim momencie, że wyzwania ciążące na sektorze, takie jak dekarbonizacja, nie mogą zostać zrealizowane przez sam sektor i ze względu na swoją intensywność i czas będą wymagały wsparcia.

W miarę jak UE zaczyna kształtować kolejną Wspólną Politykę Rolną, stajemy w obliczu kluczowego momentu, aby stawić czoła tym wyzwaniom i wykorzystać szanse dla naszego wyjątkowego przemysłu.

Niniejszy dokument przedstawia nasze zalecenia dotyczące przyszłej WPR. Skupiamy się na wspieraniu odporności rynku, promowaniu uczciwej konkurencji i promowaniu zrównoważonych praktyk w celu zabezpieczenia długoterminowej pomyślności przemysłu cukrowniczego UE.

Priorytety dla WPR po 2027 roku

1. Budżet

WPR znosiła kolejne realne cięcia budżetowe w ciągu ostatnich dziesięcioleci. Nadal jednak pozostaje kluczową polityką dla plantatorów buraków cukrowych i co za tym idzie, dla producentów cukru buraczanego w UE. Budżet WPR na kolejny wieloletni okres finansowy powinien pozostać oddzielnym od innych planów finansowania i zostać zwiększony zgodnie z inflacją, a płatności bezpośrednie w ramach WPR powinny być corocznie indeksowane według inflacji, aby zapewnić, że wsparcie finansowe dla rolników nie zmniejszy się z czasem w ujęciu realnym.

Budżet WPR nie powinien być wykorzystywany do finansowania inicjatyw, które obecnie nie są objęte WPR, takich jak usuwanie dwutlenku węgla lub działania mające na celu dekarbonizację rolnictwa na poziomie gospodarstw rolnych.

Postulat ZPC: Budżet WPR i płatności bezpośrednie powinny zostać zwiększone zgodnie ze stopą inflacji.

2. Łańcuchy dostaw – artykuł 125 i 223

Przemysł cukrowniczy ma wiele cech szczególnych: wysoką kapitałochłonność, sezonowość produkcji i współzależność plantatorów buraków cukrowych i cukrowni. Te unikalne cechy przemysłu cukrowniczego oznaczają, że kontraktacja w tym sektorze oferuje plantatorom buraków cukrowych większe bezpieczeństwo niż jakakolwiek inna w ramach rozporządzenia o jednolitej wspólnej organizacji rynku. Sektor cukru

buraczanego w UE jest regulowany przez szczególne ramy kontraktacji (w tym obowiązkowe pisemne umowy dostaw) od czasu ustanowienia kwot produkcyjnych w 1968 roku.

W sektorze cukru buraczanego w UE obowiązkowe są już umowy pisemne, oprócz „porozumień branżowych” regulujących takie umowy (art. 125 rozporządzenia o jednolitej wspólnej organizacji rynku (UE) nr 1308/2013, ostatnio zmienionego rozporządzeniem (UE) 2024/1143). Te porozumienia branżowe, jak również umowy dostawy, muszą być zgodne ze szczegółowym zestawem warunków zakupu buraków określonym w załączniku X do rozporządzenia w sprawie jednolitej wspólnej organizacji rynku (UE) nr 1308/2013, ostatnio zmienionego rozporządzeniem (UE) 2024/1143.

Załącznik X, punkt 5, podpunkt 2 rozporządzenia o jednolitej wspólnej organizacji rynku (UE) nr 1308/2013 stanowi, że:

W przypadku gdy sprzedawca buraków i przedsiębiorstwo produkujące cukier podpisali już umowę dostawy na poprzedni rok gospodarczy, uzgodnione przez nich miejsca odbioru dla dostaw podczas tego roku gospodarczego pozostają w mocy. Porozumienia branżowe mogą określać odstępstwa od niniejszego przepisu.

Przepis ten, choć w swoim brzmieniu nadal odnosi się do naszego sektora, stał się inspiracją dla rozporządzenia Omnibus z 2018 r. dotyczącego innych sektorów rolnictwa. Dowodzi to, że sektor cukrowniczy UE od dawna jest liderem i wzorem relacji w łańcuchu dostaw.

Obowiązujący obecnie system stosunków umownych w sektorze cukru buraczanego w UE, określony w rozporządzeniu o jednolitej wspólnej organizacji rynku (UE) nr 1308/2013, obowiązującym obecnie i stosowanym od marca 2025 r., ostatnio zmienionym rozporządzeniem (UE) 2024/1143, odzwierciedla ostrożną równowagę między plantatorami buraków a producentami cukru osiągniętą w kolejnych dogłębnych dyskusjach i nie może zostać zmieniony.

Postulat ZPC: Postulujemy utrzymanie bez zmian obecnych przepisów dotyczących zawierania umów w art. 125 i załączniku X do obowiązującego rozporządzenia w sprawie jednolitej wspólnej organizacji rynku (UE) 1308/2013, w brzmieniu obecnie obowiązującym.

Przejrzystość jest podstawową cechą sektora cukru UE, a unijni producenci szczytą się kompleksowym i terminowym ujawnianiem cen, wolumenów i innych kluczowych informacji rynkowych. Jednak pozostaje wyraźna asymetria – odbiorcy cukru i inni uczestnicy niższego szczebla nie są zobowiązani do przestrzegania tych samych standardów przejrzystości. Ta nierównowaga tworzy nierówne warunki z powodu asymetrii informacji. Zdecydowanie opowiadamy się za środkami mającymi na celu naprawienie tej nierówności, wzywając decydentów do wdrożenia wymogów, które nakazują równoważną przejrzystość w całym łańcuchu dostaw. Zapewniamy, że wszyscy interesariusze będą działać w uczciwych i świadomych warunkach rynkowych tylko poprzez zrównoważoną i spójną wymianę informacji.

Postulat ZPC: Postulujemy rozszerzenie obowiązków przejrzystości rynku na odbiorców i sprzedawców cukru.

3. Zarządzanie rynkiem – artykuły 221 i 222

Artykuły 219 i 221 przyznają Komisji Europejskiej znaczną władzę w zakresie reagowania na zakłócenia rynku, w tym bezpośrednie zagrożenia, bez konieczności dalszych dostosowań. Potrzebujemy jednak bardziej precyzyjnych definicji takich terminów, jak „zakłócenie rynku” i „zagrożenie zakłócenia rynku”. Ta jasność utorowałaby drogę do bardziej obiektywnej oceny i potencjalnych środków zarządzania rynkiem. Utrwalając te definicje, możemy zapewnić szybkie i dobrze uzasadnione reakcje na kryzysy rynkowe, zwiększając ogólną odporność sektora cukru UE.

Postulat ZPC: Należy zdefiniować terminy „zakłócenie rynku” oraz „zagrożenie zakłócenia rynku”.

Proaktywna interwencja i zarządzanie polityką są kluczowe dla ochrony przemysłu cukrowniczego przed poważnymi nierównowagami rynkowymi. Dlatego opowiadamy się za istotną poprawką do artykułu 222. Brzmienie powinno zostać zaktualizowane i przyjąć formę: *„W okresach, w których istnieje ryzyko/zagrożenie poważnymi nierównowagami”*. Taki język pozwoliłby na przewidywalne środki zaradcze zamiast reagowania zbyt późno, gdy szkody już zostały wyrządzone.

Ponadto zakres niniejszego artykułu powinien zostać rozszerzony o „stowarzyszenia przetwórców pierwszego etapu” jako formalnie uznane podmioty. Pozwoliłoby to organizacjom przetwórców żywności pierwszego etapu skorzystać z możliwości wynikających z art. 222. Zwiększyłoby to skuteczność wysiłków na rzecz stabilizacji rynku.

Podkreślamy również strategiczne znaczenie współpracy z plantatorami buraków cukrowych. Artykuł 222 mógłby zostać uruchomiony wspólnie przez organizacje producentów cukru i organizacje plantatorów.

Postulat ZPC: Należy rozszerzyć art. 222 na okresy, w których istnieje ryzyko lub groźba poważnej nierównowagi, a także na „stowarzyszenia przetwórców pierwszego etapu”.

4. Progi referencyjne dla cukru białego i dopłaty do prywatnego przechowywania

Próg referencyjny dla cukru białego (404 EUR/t) został ustalony prawie 20 lat temu i nie odzwierciedla już realiów rynkowych. Koszty niemal wszystkich nakładów wzrosły od tego czasu, zwłaszcza koszty energii, wynagrodzeń i materiałów pomocniczych. Dlatego uważamy, że ta wartość jest myląca i powinna zostać wyeliminowana. Usunięcie tego przestarzałego progu ułatwiłoby bardziej oparte na rzeczywistości zarządzanie rynkiem cukru w UE.

Postulat ZPC: Należy usunąć próg referencyjny dla cukru białego w artykule 7.

Z zadowoleniem przyjmujemy przepisy dotyczące dopłat do prywatnego przechowywania. Nie jest jednak jasne, w jakich okolicznościach taka pomoc mogłaby zostać wprowadzona, co otwiera drogę do potencjalnie subiektywnej

lub arbitralnej decyzji. Dlatego domagamy się obiektywnych kryteriów dla aktywacji prywatnego przechowywania, aby zapewnić jego szybkie i jednolite wprowadzenie w czasach kryzysu. Jeśli ceny cukru w UE spadną poniżej jasnego i obiektywnego poziomu, pomoc na prywatne przechowywanie musi zostać automatycznie uruchomiona.

Postulat ZPC: Należy wprowadzić większą przejrzystość w kwestii warunków niezbędnych do uruchomienia dopłat do prywatnego przechowywania.

5. Zrównoważony rozwój i środowisko

Skupienie WPR na zrównoważonym rozwoju jest zgodne z szerszymi celami środowiskowymi UE. Niemniej jednak konieczne jest, aby środki te zostały zaprojektowane w sposób, który nie zagrozi rentowności ekonomicznej naszego sektora. Zachęty powinny wspierać zrównoważone praktyki bez nakładania nieproporcjonalnych obciążeń na producentów cukru w UE. Plony rolne muszą być wspierane poprzez zapewnienie rolnikom kompletnego zestawu narzędzi odpowiedniego do ich upraw i lokalizacji. Oznacza to:

- a) Od 2017 roku połowa substancji aktywnych w UE została wycofana, dlatego nie można wycofywać już żadnych innych substancji, dopóki nie będą dostępne ekonomicznie opłacalne i wydajne rozwiązania zastępcze. Unia powinna przejść na podejście oparte na nauce i ryzyku w celu zatwierdzania substancji czynnych i przyspieszonych procesów zatwierdzania.
- b) Przyszła legislacja dotycząca roślin NGT powinna być dostosowana do celu, jakim jest umożliwienie ich wdrożenia na rynku UE.
- c) Upowszechnianie wsparcia dla innowacyjnych technik rolniczych, w tym zastosowań sztucznej inteligencji w rolnictwie, rolnictwa precyzyjnego i robotyki.

Rynki emisji dwutlenku węgla powinny zostać wzmocnione, aby zrekompensować sektorowi sekwestrację dwutlenku węgla, a praktyki redukcji emisji CO₂ mogą stanowić zachętę finansową dla przyjaznego dla środowiska rolnictwa. Utrzymanie kredytów węglowych w łańcuchu dostaw żywności ma ogromne znaczenie dla dalszego zwiększenia odporności i dobrobytu europejskiego sektora rolnego. Finansowanie usuwania dwutlenku węgla i redukcji emisji gleb powinno być finansowane ze środków spoza budżetu WPR.

Postulat ZPC: Rekomendujemy podejście do zrównoważonego rozwoju oparte na zachętach i nie usuwanie kolejnych substancji aktywnych bez ekonomicznie opłacalnych i wydajnych rozwiązań zastępczych.

6. Handel i konkurencyjność

WPR musi priorytetowo traktować stabilność sektora cukru UE, utrzymując obecne taryfy importowe na cukier, które są niezbędne do ochrony przemysłu przed nieuczciwą konkurencją. Zajęcie się środkami wsparcia zakłócającymi handel na szczeblu wielostronnym powinno być pierwszym krokiem do promowania globalnej sprawiedliwości. Ponadto Komisja Europejska nie może

oferować ustępstw w zakresie dostępu do rynku, gdy partnerzy handlowi nie przestrzegają tych samych norm produkcyjnych, środowiskowych i społecznych, jakie są wymagane od operatorów europejskich. Przestrzeganie ścisłych reguł pochodzenia w umowach o wolnym handlu jest również konieczne, aby zapobiec omijaniu przepisów handlowych. Wreszcie, WPR musi zapewnić producentom cukru z UE możliwości eksportu na równych zasadach, umożliwiając uczciwy i konkurencyjny dostęp do rynków międzynarodowych.

Postulat ZPC: Należy zwiększać spójność między WPR a polityką handlową UE.

Wspólna Polityka Rolna po 2027 r. daje możliwość wzmocnienia odporności, zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności unijnego sektora cukru. WPR może nadal wspierać prężnie rozwijający się sektor cukru buraczanego w UE, który przynosi korzyści rolnikom, przetwórcom i konsumentom.

Związek Producentów Cukru w Polsce
Warszawa, 12 maja 2025 roku